

Synteettiset kannabinoidit

Mitä se on?

Synteettiset kannabinoidit ovat ihmisen kehittämiä aineita, joita käytetään muuntohuumeina. Niiden vaikutus eroaa jonkin verran kannabistuotteiden vaikutuksista. Monet synteettiset kannabinoidit on alunperin kehitetty osana lääketieteellistä tutkimusta. Niiden avulla on pyritty esimerkiksi selvittämään elimistön kannabinoidijärjestelmän toimintaa tai kartoittamaan mahdollisuuksia kannabinoidireseptorien kautta vaikuttavien lääkkeiden löytämiseksi.

Huumausainemarkkinoilla synteettisiä kannabinoideja tavataan jauhemuodossa, kasvimateriaaliin sekoitettuna (ns. **Spice-valmisteet**), hasista jäljittelevänä massana ja sähkökupakkanesteenä. Niitä käytetään yleisemmin polttamalla ja harvemmin suun kautta. Synteettisiä kannabinoideja on havaittu Euroopassa jo yli sata erilaista. Takavarikoista suurin osa koskee kuitenkin vain kaikkein suosituimpia kannabinoideja. Ne ovat synteettisten stimulanttien ohella suurin uusien psykoaktiivisten aineiden ryhmä. ^{[1] [2] [3]}

Erään kotimaisen tutkimuksen mukaan synteettiset kannabinoidit ovat olleet pääsääntöisesti erittäin puhtaita. Spice-tyyppisissä valmisteissa on sen sijaan havaittu kahta eri synteettistä kannabinoidia. Osassa on ollut seassa myös yhtä synteettistä psykedeeliä. Vahvin seos on ollut jopa viisi kertaa miedointa seosta vahvempaa. ^[4] Jatkuvasti muuttuvan tilanteen takia tuloksia voi kuitenkin pitää korkeintaan suuntaa antavana yleiskuvana vaihtelevasta laadusta. ^[4]

Laillinen asema: Vuoteen 2017 mennessä Suomessa kansallisesti huumausaineiksi on luokiteltu seitsemän synteettistä kannabinoidia: JWH-018, JWH-073, JWH-081, AM-2201, MAM-2201, AB-CHMINACA ja MDMB-CHMICA. ^[5]

Kuluttajamarkkinoilla kielletyiksi psykoaktiivisiksi aineiksi (KKP-aineiksi) on luokiteltu kymmeniä synteettisiä kannabinoideja. ^[6] KKP-aineiden hallussapidosta ja käytöstä ei rangaista, mutta esimerkiksi valmistus ja myynti on laitonta. ^[7]

Käytön yleisyys: Synteettisten kannabinoidien käyttö vaikuttaisi olevan Suomessa vähäistä. ^[8]

Miten se vaikuttaa?

Synteettiset kannabinoidit vaikuttavat samoihin kannabinoidireseptoreihin kuin kannabistuotteiden keskeisin vaikuttava aine tetrahydrokannabinoli (THC). Päihtymystila ja haittavaikutukset ovat kuitenkin yleensä huomattavasti voimakkaampia kuin perinteisillä kannabistuotteilla. Useilla kannabinoideilla on aktiivisia aineenvaihduntatuotteita, joilla on merkitystä kokonaisvaikutukseen. Kuten THC, myös useimmat synteettiset kannabinoidit ovat rasvaliukoisia. Niiden poistuminen elimistöstä on hitaampaa kuin vesiliukoisilla aineilla. ^[10] Poltettaessa vaikutukset alkavat nopeasti ja kestävät tyypillisesti muutamia tunteja. Suun kautta otettuna vaikutukset alkavat hitaammin ja kestävät pidempään.

Positiiviseksi koetut vaikutukset: Synteettisistä kannabinoideista haetaan samankaltaisia vaikutusta kuin kannabistuotteista. Piristyminen, rentoutuminen, mielihyvän kokemukset, mielikuvituksen voimistuminen sekä aistikokemuksien muuttuminen tai korostuminen kuuluvat positiiviseksi koettuihin vaikutuksiin.

Negatiiviseksi koetut vaikutukset: Ei-toivottuihin haittavaikutuksiin voi kuulua pahoinvointia, hengenahdistusta, sydän- ja verenkiertohäiriöitä, rintakipua sekä lihasten nykimistä ja kouristelua. Synteettiset kannabinoidit voivat aiheuttaa päihtymyksen aikana myös levottomuutta, sekavuutta, vainoharhaisuutta, paniikkiakohtauksen tai psykoosin. Ajattelukyky tavallisesti heikentyy. Myös hengityksen lamaantuminen ja tajuttomuus ovat mahdollisia. ^{[9] [11]}

Keskeiset riskit?

Akuutit riskit: Synteettisten kannabinoidien käyttö on aiheuttanut lukuisia myrkytystapauksia ja jopa kuolemia. ^[3]

Synteettisten kannabinoidien annostelu on haastavaa, koska puhtaiden, jauhemaisten kannabinoidien käyttöannos voi olla milligrammaa pienempi. ^[15] Eri kannabinoidien vahvuus ja tarvittava annos ovat myös erilaisia. Tyypillisesti käyttäjillä ei myöskään ole keinoja varmistaa, että kannabinoidei on juuri sitä mitä pitäisi. ^[10]

Yliannostus voi olla hengenvaarallinen, joten ensiapuun on syytä olla yhteydessä välittömästi, jos vakavia myrkytysoireita ilmaantuu. Tajuton henkilö on asetettava kylkiasentoon ja soitettava hätänumeroon 112.

Tutkimuksissa on saatu viitteitä siitä, että synteettisten kannabinoidien käyttöön liittyisi voimakkaampaa psyykkistä oireilua kuin muiden kannabistuotteiden käyttöön. [12]

Sekakäytön riskit: Lamaavien aineiden yhdistäminen synteettisten kannabinoidien käyttöön voi johtaa tajunnan tason alenemiseen ja tapaturmariskin lisääntymiseen.

Runsaan käytön riskit: Pitkäaikaisvaikutuksista ihmisiin ei ole tutkittua tietoa. Eläinkokeissa nuorena tapahtuneen pitkäaikaisaltistumisen on havaittu voivan johtaa kehityshäiriöihin aikuisena. [9]

Sekä lyhyen että pitkän aikavälin riskit ovat suurempia lasten, nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla, joiden keskushermosto on vielä kehitysvaiheessa. Myös omat tai lähisukulaisten mielenterveydelliset ongelmat tai fyysiset sairaudet ja vammat saattavat korostaa riskejä.

Riippuvuus: Synteettisten kannabinoidien aiheuttamasta riippuvuudesta ja sietokyvyn muodostumisesta ei ole kunnollista tutkimustietoa. Jatkuvan käytön lopettamisen on kuitenkin havaittu yksittäistapauksissa aiheuttavan samanlaisia vieroitusoireita kuin jatkuvan kannabiksen käytön lopettaminen. Vieroitusoireita ovat yleensä mm. unihäiriöt, ahdistus, pahoinvointi, lihasten nykiminen, krampit, kylmän väreet ja himo aineen käyttämiseen. [9]

Käyttö raskauden aikana: Synteettisten kannabinoidien haitoista ihmisikiöille ei ole tutkittua tietoa, joten sikiövaurioiden vaaraa ei voida tiedonpuutteen vuoksi sulkea pois. [9]

Miten riskejä voi vähentää?

Päihteiden vaikutukset ovat hyvin yksilöllisiä. Päätökset kokeilemisesta ja käyttämisestä kannattaa aina tehdä ottaen huomioon, että itse saattaa reagoida tiettyyn aineeseen ja annokseen hyvin eri tavalla kuin muut. Negatiivisen reaktion varalta olisi hyvä, että selväpäinen henkilö valvoisi tilannetta ja olisi tarvittaessa valmis reagoimaan.

Psykoosialttiuteen vaikuttaa ns. [haavoittuvuus-stressimalli](#), jossa psykoosin laukeamiseen vaikuttaa yksilöllinen perinnöllinen alttius ja stressiä aiheuttavat olosuhteet. [13] Kokeilukäytöstä tulisi pidättäytyä etenkin, jos lähisuvussa on mielenterveyden ongelmiin sairastuneita. Käyttöä kannattaa välttää kuormittavissa elämäntilanteissa ja ottaa huomioon, että myös jatkuva käyttö nostaa elimistön stressitasoa.

Kokeilukäyttöä ja käytön aloittamista tulisi välttää erityisesti kehittyvässä iässä, koska keskushermosto on silloin haavoittuvaisempi pitkäaikaisille muutoksille. Lisäksi sietokyky muodostuu helpommin ja sitä kautta riippuvuusriski lisääntyy. Viimeisimpänä kehittyvien aivojen otsalohkon etualueiden kypsyminen voi kestää 30 ikävuoteen asti ja nämä alueet ovat vastuussa mm. tekojen ja seurausten harkitsemisesta ja päättelystä. [14]

link

Lähteet ►

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/synteettiset-kannabinoidit>